YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

23 päivänä marraskuuta 1995 *

Asiassa C-285/93,

jonka Finanzgericht München (Saksa) on saattanut ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan mukaisesti yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa riita-asiassa

Dominikanerinnen-Kloster Altenhohenau

vastaan

Hauptzollamt Rosenheim,

ennakkoratkaisun asetuksen (ETY) N:o 804/68 5 c artiklassa tarkoitetun tuontimaksun soveltamisesta maito- ja maitotuotealalla 31 päivänä maaliskuuta 1984 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 857/84 (EYVL L 90, s. 13) 12 artiklan h kohdan tulkinnasta ja asetuksen (ETY) N:o 804/68 5 c artiklassa tarkoitetun lisämaksun soveltamisesta 16 päivänä toukokuuta 1984 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 1371/84 (EYVL L 132, s. 11) 4 artiklan 1 kohdan tulkinnasta ja pätevyydestä erityisesti yhteisön oikeuden yleisten periaatteiden kannalta tarkasteltuna,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

DOMINIKANERINNEN-KLOSTER ALTENHOHENAU

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja G. Hirsch (esittelevä tuomari), tuomarit G. F. Mancini ja F. A. Schockweiler,

julkisasiamies: G. Cosmas,
kirjaaja: apulaiskirjaaja H. von Holstein,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille on esittänyt:

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellisen yksikön virkamies Ulrich Wölker,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan pääasian vastaajan, asiamiehenään Zollamtsrat Adolf Mair, Oberfinanzdirektion, München, ja komission esittämät suulliset huomautukset 30.3.1995 pidetyssä suullisessa käsittelyssä,

kuultuaan julkisasiamiehen 15.6.1995 pidetyssä käsittelyssä esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Finanzgericht München on esittänyt 6.4.1993 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 17.5.1993, ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan mukaisesti kolme ennakkoratkaisukysymystä asetuksen (ETY) N:o 804/68

5 c artiklassa tarkoitetun tuontimaksun soveltamisesta maito- ja maitotuotealalla 31 päivänä maaliskuuta 1984 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 857/84 (EYVL L 90, s. 13) 12 artiklan h kohdan tulkinnasta ja asetuksen (ETY) N:o 804/68 5 c artiklassa tarkoitetun lisämaksun soveltamistavoista 16 päivänä toukokuuta 1984 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 1371/84 (EYVL L 132, s. 11) 4 artiklan 1 kohdan tulkinnasta ja pätevyydestä erityisesti yhteisön oikeuden yleisten periaatteiden kannalta tarkasteltuna.

2 Nämä ennakkoratkaisukysymykset on esitetty kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa riita-asiassa, jossa vastakkaisina osapuolina ovat Dominikanerinnen-Kloster Altenhohenau ja Hauptzollamt Rosenheim ja jossa on kysymys tässä luostarissa harjoitetun maanviljelystoiminnan yhteydessä tuotetun maidon suoramyyntiä varten myönnettävästä viitemäärästä; aiemmin tämän maidon kuluttivat luostarin ylläpitämän alakoulun ja sisäoppilaitoksen oppilaat.

3 Sen jälkeen, kun maidon lisämaksuja koskeva järjestelmä perustettiin maito- ja maitotuotealan yhteisestä markkinajärjestelystä annetun asetuksen (ETY) N:o 804/68 muuttamisesta 31 päivänä maaliskuuta 1984 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 856/84 (EYVL L 90, s. 10), jonka soveltamista koskevat yleiset säännöt sisältyvät asetukseen N:o 857/84, pääasian kantajalle myönnettiin vuoden 1981 aikana suorittamansa suoramyynnin perusteella asetuksen N:o 857/84 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti 68 262 maitolitran suuruinen toimituksen viitemäärä, korotettuna yhdellä prosentilla.

4 Näiden määrien ulkopuolella ja aina kouluvuoden 1991—1992 lopussa tapahtuneeseen koulun ja sisäoppilaitoksen sulkemiseen saakka luostarissa harjoitetun maanviljelyksen yhteydessä tuotettiin maitoa 22 000 litrasta 26 000 litraan vuodessa noin 120—135 oppilaalle ja sisäoppilaalle sekä, vähemmässä määrin, luostarin työntekijöille. Sisäoppilailta laskutetun maidon hinta sisältyi lukukausimaksuun.

5 Koulun ja sisäoppilaitoksen sulkemisen jälkeen luostari hankki lisää maata vuonna 1989 ja laajensi maanviljelystoimintaansa — saattaen laajentamisen päätökseen vuonna 1991 — taatakseen olemassaolonsa maanviljelystoiminnalla, josta oli tullut sen pääasiallinen tulonlähde. Tämän uudelleenjärjestelyn yhteydessä luostari pyysi 2.12.1991 vastaajalle tekemässään hakemuksessa, että sille myönnettäisiin suoramyynnin viitemäärä ja että perusteena käytettäisiin sisäoppilaitokselle vuonna 1981 toimitetun maidon määrää. Vastaajaosapuoli hylkäsi tämän hakemuksen 16.1.1992 tekemällään päätöksellä sillä perusteella, että luostari ei ollut tehnyt hakemustaan asetuksen N:o 1371/84 4 artiklan 1 kohdassa säädetyssä määräajassa.

6 Luostari teki tämän vuoksi Finanzgericht Münchenissä valituksen Hauptzollamtia vastaan ja vetosi pääasiallisesti siihen, että suoramyynnin viitemäärän myöntäminen oli sille äärimmäisen tärkeää.

7 Kansallinen tuomioistuin, arvellen annettavan päätöksen riippuvan kysymyksessä olevan yhteisön säännöstön tulkinnasta ja pätevyydestä, lykkäsi asian ratkaisemista ja esitti yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Onko asetuksen (ETY) N:o 857/84 12 artiklan h kohtaa (suoramyynti) tulkittava siten, että siinä tarkoitetaan myös maanviljelystoiminnan harjoittajan sen itse ylläpitämälle sisäoppilaitokselle toimittamaa maitoa silloin, kun maito luovutetaan sisäoppilaille maksua vastaan?

Mikäli kysymykseen vastataan myöntävästi:

2) Onko 16.5.1984 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 1371/84 4 artiklan 1 kohta pätevä siltä osin kuin suoramyynnin viitemäärien rekisteröimisen määräaika asetetaan siinä vuoteen 1984, ja siltä osin kuin siinä ei oteta huomioon myyntitarpeissa tapahtuvia, viljelystoiminnasta aiheutuvia muutoksia, jotka ovat tapahtuneet määräajan päättymisen jälkeen?

3) Voidaanko maidontuottajalle, joka ei ole noudattanut 4 artiklan 1 kohdassa mainittua määräaikaa, tästä huolimatta myöntää suoramyynnin viitemäärä menetetyn määräajan palauttamista koskevan tai muiden yhteisön oikeuden yleisten periaatteiden perusteella, kun otetaan huomioon, että määräajan kuluessa tehty hakemus olisi hylätty hallintoviranomaisten noudattaman käytännön mukaisesti?"

8 Finanzgericht esittää ensiksi, että vaikka maidon myyntiä oppilaille ei voitu pitää suoramyyntinä, asetuksen N:o 857/84 12 artiklan h kohdassa tarkoitetut ehdot täyttyivät kuitenkin sen vuoksi, ettei 12 artiklan tavoitteen kannalta siinä ole mitään eroa, myydäänkö maito suoraan vai välillisesti eli siten, että hinta laskutetaan täyshoidosta perittyjen maksujen yhteydessä. Se hylkää näin sen kantajan esittämän käsityksen, jonka mukaan tässä tapauksessa oli kysymys siitä, että tuotantoyksikkö oli "itse kuluttanut" tuotteensa ja jonka mukaan tästä oli seurannut se, ettei kantaja näiden määrien osalta ollut asetuksessa tarkoitettu maanviljelijä.

9 Finanzgericht toteaa seuraavaksi, että luostarin tekemä hakemus oli hylätty, koska asetuksen N:o 1371/84 4 artiklan 1 kohdassa säädetty määräaika oli päättynyt. Finanzgericht epäilee kuitenkin tämän säännöksen pätevyyttä sen vuoksi, ettei siinä sallita mitään poikkeuksia määräajan päättymisen jälkeen eikä sen perusteella näin ollen voida ottaa huomioon luostarin muuttuneita tarpeita.

10 Lopuksi Finanzgericht esittää epäilyksen luostarin hakemuksen hylkäävän päätöksen oikeellisuudesta, vaikka asetuksen N:o 1371/84 4 artiklan 1 kohta katsottaisiinkin pätevälksi. Itse asiassa, vaikka tämä hakemus olisi tehty oikeassa määräajassa, pääasian vastaaja olisi hylännyt sen sillä perusteella, että asiassa ei ollut kysymys suoramyynnistä vaan siitä, että tuotantoyksikkö oli itse kuluttanut tuotteensa. Näissä olosuhteissa kansallinen tuomioistuin katsoo, että luostarin esittämien vaatimusten hyväksymiseksi voitaisiin soveltaa aikaisemman olosuhteen ennalleen palauttamista koskevaa periaatetta, joka on myös tunnustettu yhteisön oikeudessa.

Ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys

11 Ensimmäisen kysymyksen tarkoituksena on siis saada vastaus siihen, onko asetuksen N:o 857/84 12 artiklan h kohtaa tulkittava siten, että jos maatalouden harjoittaja toimittaa koulun oppilaille ja sisäoppilaille maitoa, joka maksetaan sille välillisesti sisäoppilaitoksen lukukausimaksujen yhteydessä, tätä pidetään tässä säännöksessä tarkoitettuna suoramyyntinä, vai katsotaanko tällöin, että tuotantoyksikkö on itse kuluttanut tuotteensa, kun maanviljelystä harjoittaa ja koulua sekä sisäoppilaitosta ylläpitää sama toimielin.

12 On muistutettava sekä asetuksen N:o 857/84 12 artiklan h kohdan että saman asetuksen 12 artiklan c kohdan sisällöstä.

Asetuksen N:o 857/84 12 artiklan c ja h kohdassa säädetään seuraaavasti *:

"Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

— —

c) tuottajalla: maataloustuottajaa, luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä tai luonnollisten henkilöiden taikka oikeushenkilöiden ryhmittymää, joiden tila sijaitsee yhteisön maantieteellisellä alueella:

— joka myy maitoa tai muita maitotuotteita suoraan kuluttajalle;

* Suomennettu yhteisöjen tuomioistuimessa.

ja/tai

— joka toimittaa niitä ostajalle;

— —

h) maidolla tai maitomäärää vastaavalla tuotteella, jotka myydään suoraan kulutukseen: maitoa tai maitotuotteita, jotka on muutettu maitomäärää vastaaviksi tuotteiksi ja jotka on myyty ilman maitoa käsittelevän tai jalostavan yrityksen osallistumista."

13 Asetuksen N:o 857/84 12 artiklan h kohdan ja 12 artiklan c kohdan sanamuodosta käy ilmi niitä yhdessä luettaessa, että silloin, kun tuottaja myy maitoa kolmannelle henkilölle ilman maitoa käsittelevän tai jalostavan yrityksen osallistumista, kysymyksessä on myynti suoraan kulutukseen. Sen vuoksi asetuksen N:o 857/84 12 artiklan h kohdassa tarkoitetun suoraan kulutuksen tapahtuvan myynnin edellytyksenä on vain, että tuottaja luovuttaa maksua vastaan maitoa kolmannelle; maksutavalla sinänsä ei ole merkitystä.

14 Näin ollen maidon lisämaksujärjestelmästä ei löydy mitään tukea sille pääasian vastaajan esittämälle tulkinnalle itse suoritetusta kulutuksesta, jonka mukaan luostari ei olisi asetuksen N:o 857/84 12 artiklan c kohdassa tarkoitettu tuottaja. Jos itse suoritetulla kulutuksella tarkoitetaan sitä, että maito luovutetaan tuotantopaikalla, on korostettava, ettei tämä edellytys esiinny asetuksen N:o 857/84 12 artiklan h kohdassa. Samoin mikäli oletetaan, että oman kulutuksen käsitteellä tarkoitetaan oman tuotannon kuluttamista, on ainoastaan todettava, että oppilaat eivät tuottaneet kuluttamaansa maitoa, vaan se tuotettiin kantajan harjoittaman maanviljelystoiminnan yhteydessä.

15 Lisämaksujärjestelmän tavoite tukee tätä asetuksen N:o 857/84 12 artiklan h kohdassa tarkoitetusta suoramyynnin käsitteestä esitettyä tulkintaa. Itse asiassa vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tämän järjestelmän tavoitteena on vähentää maidon ja maitotuotteiden tarjonnan ja kysynnän välistä epätasapainoa maidon

tuotantoa rajoittamalla sekä siitä johtuvia rakenteellisia ylijäämiä (ks. erityisesti asia 84/87, Erpelding, tuomio 17.5.1988, Kok. 1988, s. 2647, 26 kohta). Tämä tavoite voidaan saavuttaa vain siten, että kaikki ne tuotetut määrät, jotka tavalla tai toisella tulevat kaupalliseen kiertoon — ja näin vaikuttavat kysyntään ja tarjontaan —, otetaan huomioon.

16 Tämän vuoksi ensimmäiseen kysymykseen on vastattava siten, että asetuksen N:o 857/84 12 artiklan h kohtaa on tulkittava siten, että silloin kun maanviljelyksen harjoittaja toimittaa maitoa koulun oppilaille ja sisäoppilaille ja maito maksetaan välillisesti siten, että sen hinta sisältyy sisäoppilailta perittäviin maksuihin, tätä maidon toimittamista on pidettävä mainitussa säännöksessä tarkoitettuna suoramyyntinä myös silloin, kun maanviljelystä harjoittaa sekä koulua ja sisäoppilaitosta ylläpitää sama toimielin.

Toinen ennakkoratkaisukysymys

17 Kansallinen tuomioistuin kysyy toisessa kysymyksessään, onko asetuksen N:o 1371/84 4 artiklan 1 kohta pätemätön tietyiltä osin, koska siinä jätetään huomioon ottamatta tuottajan tuotannon harjoittamiseen liittyvissä taloudellisissa tarpeissa sittemmin — suoramyynnin viitemäärän myöntämiseksi tehtävälle rekisteröinnille asetetun määräajan päättymisen jälkeen — tapahtuneet muutokset.

18 Tätä perustellakseen kansallinen tuomioistuin muistuttaa, että kyseisessä yhteisön järjestelmässä ei enää sallita sitä, että tuottaja hakee viitemäärän vahvistamista viitevuoden aikana harjoittamansa suoramyynnin perusteella sen jälkeen, kun asetuksen N:o 1371/84 4 artiklan 1 kohdassa säädetty määräaika on päättynyt.

19 Kysymyksessä olevista säännöksistä käy itse asiassa ilmi, että maidon tuottajalle voidaan myöntää tällainen tilakohtainen, asetuksen N:o 857/84 6 artiklan 1 koh-

dassa tarkoitettu viitemäärä, mikäli se on tehnyt asetuksen N:o 1371/84 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisen rekisteröintihakemuksen, johon liitetystä selvityksestä ilmenee tuottajan tietyn ajanjakson aikana suorittamien myyntien luonne ja määrä. Vaikka jäsenvaltioilla onkin tietty liikkumavara silloin, kun ne määrittävät määräpäivää hakemuksen tekemiselle, jokainen asetuksen N:o 1371/84 4 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa määrätyn päivämäärän eli 1.9.1984 — jota asetuksen (ETY) N:o 804/68 5 c artiklassa tarkoitetun lisämaksun soveltamisesta 3 päivänä kesäkuuta 1988 annetun komission asetuksen N:o 1546/88 (EYVL L 139, s. 12), jolla kumottiin asetus N:o 1371/84, 5 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa lykättiin 31.12.1984 asti — jälkeen jätetty hakemus on ehdottomasti hylättävä (kantajan hakemus jätettiin 2.12.1991). Tästä syystä suoramyynnin viitemäärää ei voida myöntää edes silloin, kun tuottajalla sittemmin ilmenee sellainen taloudellinen tarve viitemäärän myöntämiseen, johon hän olisi voinut vedota ennen kyseisen määräajan päättymistä.

20 Se, että viitemäärän myöntäminen on mahdotonta asetuksen N:o 1371/84 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun päivämäärän jälkeen, saa tukea järjestelmän tavoitteesta. Itse asiassa sen vaatimuksen tarkoituksena, jonka mukaan hakemus on jätettävä asetetussa määräajassa, on asetuksen N:o 857/84 6 artiklan 2 kohdan ja sen liitteen perusteella jokaiselle jäsenvaltiolle myönnetyn kokonaismäärän avulla taata järjestelmän järkevä ja tehokas hoito, jotta hyvissä ajoin voitaisiin ennakoida olemassaolevat tarpeet viitemäärien myöntämiseen ja arvioida korjausten tarpeellisuus asetuksen N:o 1371/84 4 artiklan 4 kohdassa tarkoitetuin tavoin, jotta kokonaismäärässä pysyttäisiin. Tämä ehto tekee mahdolliseksi sen, että toimivaltainen viranomainen voi tilakohtaisesti vahvistaa sellaisen tarkan viitemäärän, jota tuottaja voi vaatia viitevuoden aikana suorittamansa suoramyynnin perusteella.

21 Tämä tulkinta riidanalaisista säännöksistä sopii yhteen yhteisön oikeuden yleisten periaatteiden asettamien vaatimusten ja erityisesti suhteellisuusperiaatteen kanssa.

22 Mitä tarkemmin ottaen tulee tähän viimeksi mainittuun periaatteeseen, vaikuttaa siltä, että rekisteröintihakemusta koskeva järjestelmä on asianmukainen ja että komissio on voinut katsoa sen tarpeelliseksi 20 kohdassa kuvattujen laillisten tavoitteiden saavuttamiseksi eli suoramyyntiin kokonaisuudessaan tarvittavan viitemäärän ennakoimiseksi ja tämän määrän noudattamisen takaamiseksi asetuksen N:o 1371/84 4 artiklan 4 kohdan a alakohdassa säädettyä, yhdenmukaista prosenttijärjestelmää hyväksi käyttäen.

23 Muutoin on huomautettava, että määräajan jälkeen tapahtuva viitemäärän jälkikäteen tapahtuva muuttaminen olisi omiaan aiheuttamaan vahinkoa niille tuottajille, jotka ovat hakeneet viitemäärän vahvistamista säädetyssä määräajassa. Jäsenvaltion voisi myöskin olla pakko vähentää — takautuvin vaikutuksin — jo myönnettyjä viitemääriä pysyäkseen sille annetun kokonaismäärän puitteissa.

24 Edellä esitetyt päätelmät huomioon ottaen on todettava, että asetuksen N:o 1371/84 4 artiklan 1 kohta ei sisällä seikkoja, jotka olisivat omiaan vaikuttamaan sen pätevyyteen sen vuoksi, että siinä jätetään huomioon ottamatta tuottajan tuotantoon liittyvissä taloudellisissa tarpeissa sittemmin — suoramyynnin viitemäärän myöntämiseksi tehtävälle rekisteröinnille asetetun määräajan päättymisen jälkeen — tapahtuneet muutokset.

Kolmas ennakkoratkaisukysymys

25 Tällä kysymyksellä kansallinen tuomioistuin haluaa tietää, onko asetuksen N:o 1371/84 4 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että tuottajalle, joka ei ole noudattanut tässä säännöksessä säädettyä määräaikaa, voidaan myöntää viitemäärä määräajan päätyttyä aikaisemman olosuhteen ennalleen palauttamista koskevan periaatteen (Wiedereinsetzung in den vorigen Stand) perusteella sen vuoksi, että toimivaltainen viranomainen olisi joka tapauksessa hylännyt määräaikana esitetyn hakemuksen noudattamansa virheellisen hallintokäytännön vuoksi.

26 Ensiksi on muistutettava, että yhteisöjen tuomioistuin on asiassa Peter antamassaan tuomioissa (asia C-290/91, tuomio 27.5.1993, Kok. 1993, s. I-2981) katsonut (8 kohta), että "niiden yhteisön kannalta perustavaa laatua olevien yleisten periaatteiden mukaan, jotka säätelevät yhteisön ja jäsenvaltioiden välisiä suhteita, jäsenvaltioiden on ETY:n perustamissopimuksen 5 artiklan perusteella varmistettava yhteisön säännösten täytäntöönpano alueellaan. Koska yhteisön oikeus ja sen yleiset periaatteet eivät sisällä tähän tarkoitukseen soveltuvia yhteisiä sääntöjä, kansalliset viranomaiset noudattavat näitä säännöksiä täytäntöönpannessaan kansallisen oikeuden menettelytapaa koskevia ja aineellisoikeudellisia säännöksiä edellyttäen, että nämä kansalliset säännöt ovat sopusoinnussa yhteisön oikeuden asettaman yhdenmukaista soveltamista koskevan vaatimuksen kanssa, joka on tarpeen sen vuoksi, ettei taloudellisia toimijoita kohdeltaisi epätasa-arvoisesti. Tämän lisäksi näiden sääntöjen soveltaminen ei saa aiheuttaa sitä, että yhteisön säännösten täytäntöönpano kävisi käytännössä mahdottomaksi (ks. tässä merkityksessä yhdistetyt asiat 205/82—215/82, Deutsches Milchkontor, tuomio 21.9.1983, Kok. 1983, s. 2633, 17 ja 19 kohdat)".

27 Tämän oikeuskäytännön soveltamisen kannalta on todettava, että yhteisön oikeudessa tunnetaan anteeksiannettavan erehdyksen käsite, joka sallii aikaisemman olosuhteen ennalleen palauttamisen, jos määräaikoja koskeva erehdys on anteeksiannettavissa (ks. viimeksi tästä aiheesta asia T-514/93, Cobrecaf ym., tuomio 15.3.1995, 40 kohta, Kok. 1995, s. II-621, ja asia C-195/91 P, Beyer, tuomio 15.12.1994, Kok. 1994, s. I-5619, 26 kohta). Tällä käsitteellä viitataan sellaisiin erikoislaatuisiin olosuhteisiin, joissa erityisesti tietty toimielin on menetellyt tavalla, joka on ollut omiaan yksinään tai merkittävissä määrin aiheuttamaan hyväksyttävissä olevan sekaannuksen tuomiovallan alaisen mielessä. Joka tapauksessa tätä sääntöä on sovellettu vain sellaisilla yhteisön oikeuden alueilla — kuten Euroopan yhteisön julkishallinnon tai kilpailupolitiikan alueilla —, joilla yhteisön säännösten täytäntöönpano kuuluu yksin yhteisön toimielimille.

28 Maitokiintiöitä koskevien säännösten täytäntöönpano kuuluu sitä vastoin kansallisille viranomaisille. Yhteisön oikeudessa ei myöskään ole niiden toimeenpanemiseksi sellaisia erityisiä säännöksiä, jotka koskisivat anteeksiannettavan erehdyksen vuoksi tapahtunutta määräajan noudattamatta jättämistä. Asetuksen N:o 1371/84 4 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa ja edellä mainitun asetuksen (ETY) N:o 1546/88 5 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa valtuutetaan jäsenvaltiot määräämään vastaavat päivämäärät, mutta niille on asetettu määräaika, jota ne eivät

saa ylittää. Tämän vuoksi kansallisten viranomaisten asiana on päättää omien säännöstensä mukaisesti rekisteröintihakemusta koskevan määräajan noudattamatta jättämiseen liittyvistä kysymyksistä.

29 Edellä mainitusta asiassa Peter annetusta tuomiosta käy ilmi, että aikaisemman tilanteen ennalleen palauttamiselle on joka tapauksessa asetettu kaksi edellytystä, jotta jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen välisiä eroja voitaisiin vähentää silloin, kun yhteisön säännöksiä sovelletaan ja jotta näin voitaisiin taata lisämaksujärjestelmän täytäntöönpanon yhdenmukaisuus. Toinen näistä edellytyksistä on se, että periaatetta sovellettaessa ei saada vahingoittaa asetuksessa N:o 856/84 säädetyn maitokiintiöjärjestelmän tavoitteita.

30 Tämän vuoksi kansallisen tuomioistuimen tehtäväksi on annettu pääasian olosuhteiden arviointi 15 kohdasta ilmenevät tavoitteet huomioon ottaen. Tämän osalta on korostettava erityisesti, ettei tuottaja ole jättänyt asetuksen N:o 1371/84 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua rekisteröintihakemustaan säädetyssä määräajassa toimivaltaisen viranomaisen hallintokäytännön vuoksi. Joka tapauksessa — maitokiintiön puuttumisesta huolimatta — tuottaja on jatkanut kiintiöjärjestelmän käyttöönottamisen jälkeen ja aina pääasian oikeudenkäynnin perusteena olevan, myöhästyneen hakemuksen tekemiseen asti näiden määrien myymistä oppilaille ja on hyötynyt tästä ilman, että toimivaltainen viranomainen olisi puuttunut asiaan. Tuottaja on siis käyttäytynyt aivan kuin hänen asemansa olisi ollut lainmukaisesti järjestetty.

31 Kolmanteen ennakkkoratkaisukysymykseen on siis vastattava siten, että edellä mainitun asetuksen N:o 1371/84 4 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että tuottajalle, joka ei ole noudattanut tässä säännöksessä säädettyä määräaikaa, voidaan myöntää viitemäärä soveltamalla aikaisemman olosuhteen ennalleen palauttamista koskevaa periaatetta kansallisen oikeuden sääntöjen mukaisesti, mutta kuitenkin siten, ettei tuottaja kansallisten säännösten soveltamisen vuoksi joudu huonompaan asemaan kuin mihin se joutuisi kansallisten määräaikojen noudattamatta jättämistä koskevien säännösten mukaan, ja siten, ettei maitokiintiöjärjestelmän tavoitteita vaaranneta.

Oikeudenkäyntikulut

32 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Hauptzollamt Rosenheimille ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto)

on ratkaissut Finanzgericht Münchenin 6.4.1993 tekemällä päätöksellä esittämät kolme ennakkoratkaisukysymystä seuraavasti:

1) **Asetuksen (ETY) 804/68 5 c artiklassa tarkoitetun tuontimaksun soveltamisesta maito- ja maitotuotealalla 31 päivänä maaliskuuta 1984 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 857/84 12 artiklan h kohtaa on tulkittava siten, että silloin kun maanviljelyksen harjoittaja toimittaa maitoa koulun oppilaille ja sisäoppilaille ja maito maksetaan välillisesti siten, että sen hinta sisältyy sisäoppilailta perittäviin maksuihin, tätä maidon toimittamista on pidettävä tässä säännöksessä tarkoitettuna suoramyyntinä myös silloin, kun maanviljelystä harjoittaa sekä koulua ja sisäoppilaitosta ylläpitää sama toimielin.**

2) **Asetuksen (ETY) N:o 804/68 5 c artiklassa tarkoitetun lisämaksun soveltamisesta 16 päivänä toukokuuta 1984 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 1371/84 4 artiklan 1 kohta ei sisällä seikkoja, jotka olisivat omiaan vaikuttamaan sen pätevyyteen sen vuoksi, että siinä jätetään huomioon otta-**

matta tuottajan tuotannon harjoittamiseen liittyvissä taloudellisissa tarpeissa sittemmin — suoramyynnin viitemäärän myöntämiseksi tehtävälle rekisteröinnille asetetun määräajan päättymisen jälkeen — tapahtuneet muutokset.

3) Asetuksen N:o 1371/84 4 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että tuottajalle, joka ei ole noudattanut tässä säännöksessä säädettyä määräaikaa, voidaan myöntää viitemäärä soveltamalla aikaisemman olosuhteen ennalleen palauttamista koskevaa periaatetta kansallisen oikeuden sääntöjen mukaisesti, mutta kuitenkin siten, ettei tuottaja kansallisten säännösten soveltamisen vuoksi joudu huonompaan asemaan kuin mihin se joutuisi kansallisten määräaikojen noudattamatta jättämistä koskevien säännösten mukaan, ja siten, ettei maitokiintiöjärjestelmän tavoitteita vaaranneta.

Hirsch Mancini Schockweiler

Julistettiin Luxemburgissa 23 päivänä marraskuuta 1995.

R. Grass

kirjaaja

G. Hirsch

toisen jaoston puheenjohtaja